

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa v záujme uľahčenia cezhraničného vymáhania pohľadávok v občianskych a obchodných veciach vytvára európsky príkaz na zablokovanie účtov“

COM(2011) 445 final – 2011/0204 (COD)

(2012/C 191/11)

Spravodajca: **Jorge PEGADO LIZ**

Rada sa 14. septembra 2011 rozhodla podľa článku 304 Zmluvy o fungovaní Európskej únie prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom

„Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa v záujme uľahčenia cezhraničného vymáhania pohľadávok v občianskych a obchodných veciach vytvára európsky príkaz na zablokovanie účtov“

COM(2011) 445 final – 2011/0204 (COD).

Odborná sekcia pre jednotný trh, výrobu a spotrebu poverená vypracovaním návrhu stanoviska výboru v danej veci prijala svoje stanovisko 17. apríla 2012.

Európsky hospodársky a sociálny výbor na svojom 480. plenárnom zasadnutí 25. a 26. apríla 2012 (schôdza z 26. apríla 2012) prijal jednomyselne nasledujúce stanovisko:

1. Závbery a odporúčania

1.1 EHSV víta predloženie tohto návrhu nariadenia, ktorému vyčíta jedine oneskorenie vzhľadom na zelenú knihu o zablokovaní bankových účtov z roku 2006.

1.2 Nazdáva sa však, že zároveň mala byť predložená iniciatíva (ktorá logicky mala prísť ako prvá) týkajúca sa transparentnosti účtov dlžníkov, ako to vyplýva z príslušnej zelenej knihy o transparentnosti aktív dlžníkov z roku 2008.

1.3 EHSV víta skutočnosť, že Komisia dokázala v takej technicky náročnej oblasti navrhnuť právny režim, ktorý zabezpečí spravodlivú rovnováhu medzi jednotlivými záujmami a spravodlivé vyváženie práv jednotlivých zainteresovaných strán.

1.4 EHSV víta, že Komisia prijala podstatnú časť odporúčaní, ktoré predložil vo svojom stanovisku k spomenutej zelenej knihe, a to najmä rozšírenie rozsahu aj na iné finančné nástroje ako hotovosť uloženú na bankových účtoch, vydanie európskeho príkazu na zablokovanie účtov po získaní exekučného titulu, rozsiahle vymedzenie príslušných súdov, nezačlenenie akýchkoľvek iných nárokov, ktoré sa netýkajú nezaplatených pohľadávok, úrokov z omeškania a výdavkov uznaných v samotnom titule, a jasná definícia režimu odvolania sa a námietok voči opatreniu a prípustných opravných prostriedkov s cieľom zaručiť zákonnosť postupu a práv navrhovateľa, odporcu alebo tretích strán.

1.5 Víta najmä jednoznačný príklon k alternatívnemu alebo nepovinnému charakteru režimu, výber formy nariadenia ako nástroja EÚ, ktorý lepšie zaručuje dokončenie vnútorného trhu, jeho výlučné uplatňovanie na cezhraničné prípady a tiež správny výber právneho základu (článok 82 ods. 2 ZFEÚ), ako to EHSV žiadal. EHSV okrem toho odporúča prijatie režimu, ktorý bude vhodný, jednoduchý a proporcionálny, pokiaľ ide o náklady a prínos. Tieto požiadavky vyplývajú z cezhraničného charakteru tohto mechanizmu a prostriedkov požadovaných od všetkých, ktorý ho využijú alebo sa s ním prídu do styku.

1.6 EHSV však nie je úplne presvedčený o nevyhnutnosti opatrenia, najmä pokiaľ ide o jeho neprijatie v Spojenom kráľovstve, a vzhľadom na skutočnosť, že neistota ohľadom celkových nákladov na toto konanie, ako aj zisťovanie príslušného zahraničného súdu budú naďalej predstavovať prekážku, a to najmä pre malé podniky. EHSV nie je úplne presvedčený ani o tom, či návrh v plnej miere dodržiava zásady subsidiarity a proporcionality, keďže pri revízii nariadenia Brusel I sa plánuje zrušenie vyhlásenia vykonateľnosti, a tiež pokiaľ ide o nepresnosť odhadov očakávaných výsledkov obsiahnutých v hodnotení vplyvu.

1.7 EHSV sa nazdáva, že znenie viacerých ustanovení treba preskúmať a mohlo by sa upraviť, aby boli tieto ustanovenia jasnejšie, jednoznačnejšie a účinnejšie, pričom treba opraviť aj chyby prekladu a preklepy. V tejto súvislosti odporúča, aby Komisia vzala do úvahy špecifické pripomienky výboru.

2. Zdôvodnenie a kontext návrhu

2.1 Komisia predkladaným návrhom nariadenia nadväzuje na zelenú knihu z roku 2006 o zablokovaní bankových účtov⁽¹⁾, pričom navrhuje vytvoriť v rámci právnych predpisov EÚ a prostredníctvom nariadenia právny nástroj nazvaný európsky príkaz na zablokovanie účtov (EPZÚ), ktorý by bol alternatívnou vnútroštátnych postupov, s cieľom rýchlo a bez vysokých nákladov získať príkaz na zablokovanie bankových účtov dlžníkov v prípade peňažných pohľadávok v občianskych a obchodných veciach, aby sa zabránilo výberu alebo prevodu finančných prostriedkov uložených na bankových účtoch vedených kdekoľvek v Únii, pokiaľ sa akýkoľvek osobný alebo majetkový prvok dlžníka nachádza vo viac ako jednom členskom štáte (cezhraničné dôsledky v zmysle článku 3), a to bez ohľadu na charakter súdu.

2.2 Tento režim má voliteľný charakter (2. režim ako bol definovaný v návrhu nariadenia o európskom zmluvnom práve, ktoré je všeobecne známe ako 28. režim) a mal by fungovať ako alternatíva k opatreniam s ochrannou povahou alebo by sa mal využívať súbežne s opatreniami, ktoré existujú v členských štátoch a ktoré majú rovnaký charakter a cieľ.

2.3 Z navrhovaného režimu sú vynechané nasledujúce oblasti:

- a) daňové, správne a colné veci;
- b) konkurzné konania, konania týkajúce sa likvidácie spoločností, súdne dohody, vyrovnania a podobné konania;
- c) sociálne zabezpečenie;
- d) rozhodcovské konania;
- e) bankové účty vyňaté zo zaistenia právnymi predpismi členského štátu, v ktorom je účet vedený;
- f) vyrovnávanie obchodov s cennými papiermi určenými v súlade s článkom 10 smernice 98/26/ES⁽²⁾.

2.4 Nariadenie sa však uplatňuje vo veciach majetkových vzťahov medzi manželmi, vo veciach dedičstva a vo veciach dôsledkov registrovaných partnerstiev⁽³⁾.

2.5 Požiadat' o EPZÚ a vydať tento príkaz možno v rôznych momentoch:

- a) pred začatím súdneho procesu s cieľom vynesenia rozsudku alebo vykonania rozsudku proti odporcovi;
- b) v ktoromkoľvek štádiu súdneho procesu;

c) po vynesení rozsudku voči odporcovi alebo akéhokoľvek iného titulu, ktorý je vykonateľný v členskom štáte pôvodu, ale ešte nie je vykonateľný v štáte, v ktorom je účet vedený;

d) po získaní exekučného titulu, ktorý je už vykonateľný v členskom štáte, v ktorom je účet vedený.

2.6 V prvých troch prípadoch sa uplatňujú ustanovenia z oddielu 1 (články 6 až 13), v štvrtom prípade sa uplatňujú ustanovenia oddielu 2 (články 14 a 15). Oddiel 3 (články 16 až 22) obsahuje všeobecné procesné ustanovenia pre všetky prípady.

2.7 Kapitola 3 zakotvuje zásadu, že doložka o vykonateľnosti nie je nevyhnutná (článok 23) a podrobne upravuje spôsob, akým sa majú reálne vykonávať EPZÚ, pričom sa stanovujú práva a povinnosti jednotlivých zainteresovaných strán (bánk, súdov, príslušných národných orgánov, odporcov, žiadateľov, iných konkurujúcich veriteľov a postihnutých tretích strán).

2.8 Kapitola 4 (články 34 až 40) stanovuje prostriedky nápravy, a to od podania opravného prostriedku voči rozhodnutiu orgánu zamietnuť žiadosť EPZÚ (článok 22) cez preskúmanie EPZÚ s cieľom zmeniť resp. obmedziť jeho rozsah, vyhlásiť jeho zánik, zrušenie alebo pozastavenie, až po opravné prostriedky, riadne alebo mimoriadne, pričom strany si v plnej miere zachovávajú právo na prístup k týmto prostriedkom, ktoré im udeľujú príslušné národné legislatívy (článok 37). Stanovuje tiež spôsob poskytnutia zábezpeky alebo rovnocennej záruky ako prostriedku na kompenzáciu vykonania EPZÚ.

2.9 V Kapitole 5 návrh obsahuje niekoľko všeobecných ustanovení navrhovaného režimu, a to najmä ustanovenie, že zastupovanie advokátom nie je povinné a ustanovenia o poplatkoch a lehotách.

2.10 Táto kapitola okrem toho stanovuje predpisy o zosúladení s inými nástrojmi EÚ a inými národnými predpismi, ktoré sa na túto oblasť tiež vzťahujú, ako aj povinnosti, ktoré musia splniť členské štáty s cieľom zaručiť skutočné a správne uplatňovanie tohto nástroja.

2.11 Z hodnotenia vplyvu *ex ante*, ktoré vykonala Komisia, vyplýva, že

- a) nevymožiteľné cezhraničné pohľadávky dosahujú objem 1 120 až 2 000 mld. EUR ročne;
- b) výška nezaplateného výživného sa môže odhadnúť na 268 mil. EUR ročne;
- c) nevymožiteľné pohľadávky cezhraničného obchodu dosahujú výšku približne 55 mil. EUR ročne;
- d) len 11,6 % podnikov sa pokúsilo vymôcť cezhranične svoje pohľadávky prostredníctvom vnútroštátneho príkazu na zablokovanie účtu;

⁽¹⁾ COM(2006) 618 final, 24.10.2006.

⁽²⁾ Ú. v. EÚ L 166, 11.6.1998, s. 45.

⁽³⁾ Pozri Nariadenie (EÚ) č. 1259/2010 (Ú. v. EÚ L 343, 29.12.2010, s. 10) (RÍM III) (rozvod a rozluka), nariadenia (ES) č. 44/2001 (Ú. v. ES L 12, 16.1.2001, s. 1) (občianske a obchodné veci), nariadenie (ES) č. 2201/2003 (Ú. v. EÚ L 338, 23.12.2003, s. 1) (manželské veci), návrh nariadenia COM(2011) 127 final z 16.3.2011 (registrované partnerstvá) a návrh nariadenia (COM(2011) 126 final z 16.3.2011 (majetkové režimy manželov); pozri stanoviská EHSV: Ú. v. EÚ C 325, 20.12.2006, s. 65 (práva dieťaťa), Ú. v. EÚ C 325, 20.12.2006, s. 71 (manželské veci), Ú. v. EÚ C 44, 11.2.2011, s. 148 (dedenie a testamety) a Ú. v. EÚ C 376, 22.12.2011, s. 87 (majetkové dôsledky registrovaných partnerstiev).

e) odhaduje sa, že ročne bolo vydaných 34 000 príkazov na zablokovanie účtov v súvislosti s cezhraničnými pohľadávkami, ktoré predstavujú 640 mil. EUR.

Z tej istej štúdie vyplýva, že európsky príkaz:

- a) zaručí každoročne vymáhanie 373 až 600 mil. EUR dodatočných nevymožiteľných pohľadávok;
- b) prinesie úsporu nákladov pre podniky zapojené do cezhraničného obchodu, ktorá sa odhaduje na 81,9 až 149 mil. EUR ročne.

3. Všeobecné pripomienky

3.1 Už dávno sme si zvykli na formálne bezchybné technicko-právne texty z GR pre spravodlivosť, ktoré majú vysokú koncepčnú kvalitu, sú veľmi jasné a prispievajú k „lepšej právnej regulácii“ a k právnej istote a bezpečnosti.

3.2 Predkladaný návrh nie je výnimkou a EHSV preto víta jeho predloženie, pričom mu vyčíta len oneskorenie.

3.3 Komisii sa v značne technicky náročnej oblasti podarilo navrhnuť právny režim, ktorý dosiahne spravodlivú rovnováhu medzi jednotlivými záujmami a spravodlivé vyváženie práv jednotlivých zainteresovaných strán, ktoré sú dôkladne zohľadnené v podrobnom a dobre štruktúrovanom hodnotení vplyvu, ktoré je priložené k návrhu a ktoré už EHSV naliehavo žiadal.

3.4 Poukazuje na to, že Komisia prijala podstatnú časť odporúčaní, ktoré predložil EHSV vo svojom stanovisku k uvedenej zelenej knihe a k zelenej knihe o transparentnosti aktív dlžníka (COM(2008) 128 final) ⁽⁴⁾, ako napríklad vydanie európskeho príkazu na zablokovanie účtov po získaní exekučného titulu (oddiel 2), rozsiahle vymedzenie príslušných súdov (článok 6), vyňatie iných nárokov, ktoré sa netýkajú nezaplatených pohľadávok, úrokov z omeškania, výdavkov uznaných v samotnom titule (ako sú honoráre advokátov alebo iných osôb), alebo jasná definícia režimu odvolania sa a námietok voči opatreniu a prípustných opravných prostriedkov s cieľom zaručiť zákonnosť postupu a práv navrhovateľa, odporcu alebo tretích strán.

3.5 Komisia tiež zohľadnila významnú časť odporúčaní Európskeho parlamentu, ktoré nedávno k tejto problematike vyjadril ⁽⁵⁾ a ktoré výbor tiež víta.

3.6 Víta najmä jasný príklon k alternatívnemu alebo nepovinnému charakteru režimu, ktorý ponecháva žiadateľom možnosť zvoliť si (ak chcú) vnútroštátne právne predpisy, a to v súlade s odporúčaním EHSV, výber formy nariadenia ako

nástroja EÚ, ktorý lepšie zaručuje harmonizáciu právnych predpisov potrebnú na dokončenie vnútorného trhu a väčšiu jednotnosť uplatňovania v členských štátoch, zaručenie väčšej právnej istoty a bezpečnosti, ako to EHSV tiež žiadal, ako aj výlučné uplatňovanie tohto režimu na cezhraničné prípady a nakoniec správny výber právneho základu (článok 82 ods. 2 ZFEÚ).

3.7 Víta tiež rozšírenie rozsahu aj na iné finančné nástroje ako len hotovosť uloženú na bankových účtoch ⁽⁶⁾, tak ako to navrhoval EHSV.

3.8 EHSV však nie je presvedčený o nevyhnutnosti tohto opatrenia a dodržaní zásady subsidiarity.

3.8.1 V prvom rade, pretože samotná Komisia uznáva, že rovnaký výsledok by sa teoreticky dal dosiahnuť iným spôsobom.

3.8.2 V druhom rade, keďže možno čakať, že revízia nariadenia Brusel I prebehne v súlade s plánom Komisie, ktorý EHSV podporil, zásadná otázka vyhlásenia o vykonateľnosti je vyriešená.

3.8.3 A v konečnom dôsledku pretože, ako sa zdá, v uvedenom kvalitatívne vypracovanom hodnotení vplyvu neboli v plnom rozsahu posúdené vysoké náklady na zavedenie nového súdneho konania do právneho poriadku jednotlivých členských štátov, a to vo viacerých aspektoch, ktoré súvisia s jeho implementáciou, informovaním podnikov a spotrebiteľov, odbornou prípravou sudcov, právnych zástupcov, advokátov a iných pracovníkov verejnej správy vo všeobecnosti a konkrétne súdnictva. Ďalej sa nezohľadňujú ani vysoké náklady súvisiace s fungovaním súdnych štruktúr a spracovaním rôznych formulárov v 23 jazykoch EÚ. Tieto náklady preto nemožno porovnať, pokiaľ ide o pomer medzi nákladmi a prínosom, s odhadovanými úsporami podnikov a očakávanou výškou dodatočného vymáhania dlhov, ktoré sa odhaduje na 373 až 600 mil. EUR. Okrem toho, neistota ohľadom celkových nákladov na toto konanie, ako aj zisťovanie príslušného súdu budú naďalej predstavovať prekážku. To môže nepriaznivo ovplyvniť podniky, a to najmä malé podniky.

3.9 EHSV však naďalej trvá na svojom postoji v súvislosti s tým, že túto iniciatívu mala v každom prípade sprevádzať, ak nie dokonca jej predchádzať, iniciatíva v oblasti transparentnosti účtov dlžníkov tak, ako to odporúča aj Európsky parlament, a nechápe, z akého dôvodu Komisia prednostne (alebo výlučne) predkladá tento návrh a nie ten druhý.

⁽⁴⁾ Stanoviská EHSV: Ú. v. EÚ C 10, 15.1.2008, s. 2, a Ú. v. EÚ C 175, 28.7.2009, s. 73.

⁽⁵⁾ Správa z vlastnej iniciatívy A-7 0147/2011 z 14.4.2011, spravodajkyňa: Arlene McCarthy, uznesenie EP z 10. mája 2011 (TA (2011) 0193).

⁽⁶⁾ Definované v článku 4 ods. 1 bod 17 smernice 2004/39/ES a Prílohy I, oddiel C (Ú. v. EÚ L 145, 30.4.2004, s. 1).

3.10 Na záver chce EHSV vyjadriť poľutovanie nad postojom Dánska, ktoré sa rozhodlo neprijíť tento nástroj v súlade so svojim známym zásadným vyhlásením, ale najmä nad rozhodnutím Spojeného kráľovstva, ktoré tento nástroj tiež neprijme, keďže práve v tomto členskom štáte neexistuje žiaden podobný právny nástroj. Jednou z hlavných obáv zdôraznenou počas diskusie o zelenej knihe bola práve táto medzera v anglosaskom súdnom systéme.

4. Konkrétne pripomienky

4.1 Článok 2, ods. 2, písm. c)

Vylúčenie rozhodcovského konania by sa malo objasniť bez toho, aby sa nenarušila pozícia rozhodcovských súdov, ktoré vo viacerých členských štátoch vydávajú rozhodnutia, ktoré sú vykonateľné rovnako ako rozsudky všeobecných súdov.

4.2 Článok 3, ods. 3 a článok 32

Žiadne bankové účty nie sú vyňaté zo zaistenia, vyňaté môžu byť sumy vo výške príjmov alebo ziskov.

4.3 Článok 4 ods. 1 a článok 29

Vzhľadom na citlivosť situácie by mali byť pojmy „účty, ktoré vlastní tretia strana v mene odporcu alebo účty, ktoré vlastní odporca v mene tretej strany“ lepšie vymedzené a vysvetlené, aby nevznikli pochybnosti ohľadom ich rozsahu, čo môže negatívne ovplyvniť práva tretích strán.

4.4 Článok 7, ods. 1, písm. a)

Preklad tohto riadku nie je vo všetkých jazykových verziách rovnaký.

4.5 Článok 8, ods. 2, písm. f)

V portugalskej verzii je odkaz na „článok 17, ods. 1, písm. b)“ nesprávny a mal by sa opraviť na „článok 7, ods. 1, písm. b)“. [pozn. prekl.: netýka sa slovenskej verzie]

4.6 Článok 13

V režime takého charakteru, aký sa plánuje zaviesť, by sa stanovenie jednotlivých lehôt nemalo ponechať na posúdenie

členských štátov, pretože sa tým nemôže zaručiť jednotnosť a môže to spôsobiť neistotu.

4.7 Článok 20, ods. 1

Namiesto „môžu spolupracovať“ by sa malo uviesť, že sudy „musia spolupracovať“.

4.8 Článok 25, ods. 1

Pojem „bezodkladne“ je vágny a nebezpečný, mal by sa nahradiť stanovenou minimálnou lehotou, napríklad „do nasledujúceho pracovného dňa“.

4.9 Článok 27, ods. 3

Možnosť využívať bezpečné prostriedky elektronickej komunikácie by sa mala rozšíriť na fungovanie všetkých nástrojov vrátane kontaktov medzi súdmi, a to v rámci programu Komisie v oblasti elektronickej justície (*e-Justice*). Konanie by sa tým urýchlilo.

4.10 Článok 41

Na konci by sa malo doplniť „okrem prípadov, v ktorých vnútroštátne právne predpisy príslušného súdu stanovujú, že zastúpenie advokátom je povinné“.

4.11 Článok 44

Toto ustanovenie sa môže rôzne interpretovať a spôsobiť nejasnosti v priebehu konaní. Tento bod by sa mal vypustiť.

4.12 Stanovenie lehôt

Vo viacerých ustanoveniach návrhu sa rôznym spôsobom stanovujú lehoty. Hovorí sa o kalendárnych dňoch (článok 21), o pracovných dňoch (článok 24, ods. 3, písm. c, článok 27), ako aj len o dňoch (článok 33, ods. 4). Z dôvodu istoty by sa malo zjednotiť vymedzenie lehôt.

4.13 Prílohy a článok 47

Obsah príloh a najmä jazyky, v ktorých majú byť používané, ako aj potreba ich prekladu s cieľom zaručiť ich správne pochopenie sa musí lepšie vopred posúdiť a odskúšať v praxi. To isté platí pre dodatočné dôkazy a ústne svedectvo (článok 11).

V Bruseli 26. apríla 2012

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Staffan NILSSON